

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref
2025/861

Vår ref
25/1288-2

Dato
01. april 2025

Dokument 8:118 L (2024–2025) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Trond Helleland og Mudassar Kapur om økt åpenhet rundt bidrag i form av direkte kandidatstøtte og i form av naturalytelser

Jeg viser til brev fra Stortingets kommunal- og forvaltningskomite 18. mars 2025 om hvordan jeg vurderer representantforslag 8:118 L (2024–2025) om økt åpenhet rundt bidrag i form av direkte kandidatstøtte og i form av naturalytelser.

Innledning

Jeg er enig med representantene Trond Helleland og Mudassar Kapur om at det er viktig med åpenhet knyttet til finansieringen av de politiske partiene. Det bør være åpenhet om både pengebidrag og om verdien av varer, tjenester og tilsvarende ytelser som partier og partiledd mottar vederlagsfritt eller til underpris. Regler om at partier og partiledd skal innberette slike bidrag har vi allerede i partiloven §§ 18 til 20. Jeg er også enig i at det er behov for å se nærmere på regelverket for støtte til kandidater som indirekte utgjør støtte til et parti.

Brev fra den forrige Partilovnemnda om behov for reform av partiloven

Den forrige Partilovnemnda tok, som representantene gjør rede for i sitt representantforslag, i brev 18. desember 2023 opp en rekke temaer der den mente det kunne være behov for å endre regelverket. På noen områder hadde nemnda konkrete forslag til lovendringer. På andre områder mente nemnda det var behov for å utrede temaene nærmere. Jeg mener det er behov for en større samlet vurdering av forslagene til nemnda og andre spørsmål som har oppstått siden partiloven ble endret i 2013.

Bakgrunnen for at departementet 18. februar 2025 sendte ut et høringsnotat med forlag om at også identiteten til bakenforliggende givere skal identifiseres, er at Stortinget 5. oktober 2023 fattet følgende anmodningsvedtak:

Stortinget ber regjeringen utrede forslag til endring av partiloven som sikrer at reelle bidragsytere av bidrag over de beløpsgrenser som loven fastsetter, innberettes og offentliggjøres. Regjeringen bes om å komme tilbake til Stortinget på egnet måte etter at utredningen er gjennomført.

Det har tatt noe tid å følge opp anmodningsvedtaket, da det var naturlig å la den nye Partilovnemnda se på spørsmålet om hvordan reglene om anonyme bidrag skal tolkes før regjeringen tok stilling til om det er behov for å endre reglene. Departementet fikk på slutten av 2024 tilbakemelding fra den nye nemnda om at den mener det er behov for å se nærmere på regelverket. Saken har vært høyt prioritert i departementet.

Til representantforslaget om at også kandidatstøtte skal meldes inn.

De samme hensynene som taler for åpenhet om bidrag til partilag, taler for åpenhet om bidrag til kandidater. Jeg mener likevel at det er behov for å utrede nærmere både om og hvordan en eventuell slik bestemmelse skal utformes.

Jeg mener at det blant annet er behov for å se nærmere på forholdet til straffelovens korrupsjonsregler. Det kan ikke utelukkes at bidrag til kandidater vil kunne komme i konflikt med disse reglene. Internasjonalt er det gjennom valg- og partilovgivningens akseptert at velgerne i forbindelse med valgkamp kan støtte sine kandidater – også økonomisk. Dette anses som en del av ytringsfriheten, jf. EMK art 10. Åpenhet omkring slike bidrag vil være av stor betydning. Bidrag til kandidater utenom valgkamper vil likevel kunne stille seg noe annerledes.

Jeg mener også at det bør utredes nærmere hvilke konsekvenser det skal ha for partiledet at kandidaten ikke informerer partilaget om bidrag i tråd med forlaget. Hva for eksempel hvis det oppstår uenighet mellom kandidaten og partiledet, og kandidaten derfor bevisst unngår å rapportere bidraget til partiledet for å skade partiet? Hvilke konsekvenser skal det ha for partiet?

Til representantforslaget om at indirekte bidrag skal rapporteres inn på lik linje med direkte bidrag

Som nevnt innledningsvis følger det allerede av partiloven §§ 18 til 20 at partier og partiledet også skal innberette verdien av varer, tjenester og tilsvarende ytelser som partier og partiledet mottar vederlagsfritt eller til underpris.

Jeg ser likevel at den foreslåtte presiseringen i § 18 fjerde ledd første punktum kan bidra til å klargjøre gjeldende rett. Jeg vil imidlertid tilrå at en benytter den samme terminologien som i § 20 første ledd, dvs. å endre første punktum slik:

Alle partier og partiledd har i valgår plikt til særskilt å innberette bidrag *fra samme bidragsyter som til sammen utgjør en verdi av 15 000 kroner eller mer*, som er mottatt i perioden 1. januar til og med fredag før valgdag.

Når det gjelder den foreslåtte klargjøringen i § 19 tredje ledd, er jeg usikker på i hvor stor grad den er klargjørende. Etter min oppfatning er det i større grad behov for en klargjøring av når annonser og liknende skal anses som et bidrag partier og partiledd skal innberette. Jeg oppfatter at den forrige Partilovnemnda også var av en slik oppfatning. I sitt brev 18. desember 2023 uttaler nemnda følgende:

Det bør utredes nærmere hvordan partilovens regler om innrapportering av annonser, kampanjer mv. som er betalt av andre, i større grad kan operasjonaliseres.

Partilovnemnda nevner i samme brev flere eksempler på annonser hvor det er uklart hvordan et rapporteringskrav eventuelt skal følges opp. Jeg er enig med nemnda i at det her er behov for å vurdere dette regelverket nærmere.

Dersom noen andre betaler for annonser et parti rykker inn avisene, er det klart at det annonsene kostet skal innberettes som et bidrag. I mange andre situasjoner hvor partiene ikke har noe direkte å gjøre med annonsene/kampanjene, er det ikke like lett å ta stilling til om og eventuelt hvem som skal innberette verdien av annonser, kampanjer på sosiale medier mv., for eksempel:

- Hvilke partier gjelder annonsene/kampanjene for?
- Hva med annonser/kampanjer som snakker negativt om andre partier?
- Hvordan skal verdien av annonsene/kampanjene fordeles mellom partiene?
- Er det mulig for partiene å fange opp annonsene/kampanjene?
- Er det mulig for partiene å fastslå hvor mye annonsene/kampanjene har kostet?
- Skal plikten til å innberette annonser/kampanjer bare gjelde for annonser/kampanjer partiene har godkjent å motta, noe som åpner for å omgå en eventuell innberetningsplikt?

Jeg mener på denne bakgrunn at forslaget til endring av § 19 tredje ledd ikke bør vedtas nå. I stedet bør det foretas en samlet vurdering av dette forslaget og flere av de andre forslagene fra den forrige Partilovnemnda.

Med hilsen

Kjersti Stenseng

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref
2025/861

Vår ref
25/1288-5

Dato
2. mai 2025

**Dokument 8:118 L (2024-2025) Representantforslag fra
stortingsrepresentantene Trond Helleland og Mudassar Kapur om økt
åpenhet rundt bidrag i form av direkte kandidatstøtte og i form av
naturalytelser**

Jeg viser til brev 29. april 2025, med spørsmål om når Stortinget kan forvente å få
regjeringens proposisjon med forslag til endringer i partiloven om bidrag til behandling.

Proposisjonen er planlagt behandlet i statsråd 23. mai 2025, og den vil deretter bli oversendt
Stortinget.

Med hilsen

Kjersti Stenseng